
Tobak in tobačni proizvodi - Slovar (enakovreden ISO 10185:1993)

Tobacco and tobacco products - Vocabulary

Tabac et produits du tabac - Vocabulaire

Deskriptorji: tobak, slovar

ICS 01.040.65; 65.160

Referenčna številka
PSIST ISO 10185:1998 (sl)

Nadaljevanje na straneh od 2 do 25

UVOD

Standard SIST ISO 10185, Tobak in tobačni proizvodi - Slovar, druga izdaja, 1998, ima status slovenskega standarda in je enakovreden mednarodnemu standardu ISO 10185 Tobacco and tobacco products - Vocabulary, first edition, 1993-06-15.

NACIONALNI PREDGOVOR

Mednarodni standard ISO 10185:1993 je pripravil tehnični odbor Mednarodne organizacije za standardizacijo ISO/TC 126 Tobak in tobačni proizvodi. Slovenski standard SIST ISO 10185:1998, druga izdaja, je prevod angleškega in francoskega besedila mednarodnega standarda ISO 10185:1993. V primeru spora glede besedila slovenskega prevoda v tem standardu je odločilen izvorni mednarodni standard. Slovensko izdajo standarda je pripravil tehnični odbor USM/TC TIT Tobak in tobačni proizvodi.

Ta slovenski standard je dne 1998-...-.... odobril direktor USM.

ZVEZE S STANDARDI

S prevzemom tega mednarodnega standarda veljajo naslednje zveze:

SIST ISO 2817:1995	Tobak in tobačni proizvodi - Določanje vsebnosti silicija
SIST ISO 2971:1995	Cigarete in filtri - Določanje nominalnega diametra- Pnevmatška metoda
SIST ISO 3308:1995	Rutinski analizni cigaretni dimni stroj - Definicije in standardni pogoji
SIST ISO 3401:1995	Cigarete - Določanje alkaloidnega zadrževanja s filtri - Spektrometrična metoda
SIST ISO 4387:1995	Cigarete - Določanje skupne in nikotina proste suhe snovi z uporabo rutinsko analiznega cigaretnega dimnega stroja
SIST ISO 4388:1995	Cigarete - Določanje dimnega kondenzatnega retenzijskega indeksa filtra - Direktna spektrometrična metoda
SIST ISO 4874:1995	Tobak - Vzorčenje šarl surovin - Splošni postopki
SIST ISO 6466:1995	Tobak in tobačni proizvodi - Določanje preostankov ditiokarbamatnih pesticidov - Molekularna absorpcijska spektrometrična metoda
SIST ISO 6565:1995	Tobak in tobačni proizvodi - Razteznostna odpornost cigaret in cigaretnih filtrov - Definicije, standardni pogoji in splošni vidiki
SIST ISO 7210:1995	Dimni stroji za tobak in tobačne proizvode - Nerutinske preskusne metode
SIST ISO 8043:1995	Orientalški surovi tobak - Določanje oblike in velikostnih lastnosti
SIST ISO 8243:1998	Cigarete - Vzorčenje

PREDHODNA IZDAJA

Standard SIST ISO 10185:1998, druga izdaja, v celoti nadomešča standard SIST ISO 10185:1995, prva izdaja, ki je bil sprejet po metodi razglasitve.

OPOMBE

- Povsod, kjer se v besedilu standarda uporablja izraz "mednarodni standard", v SIST ISO 10185:1998 to pomeni "slovenski standard"
- Uvod in nacionalni predgovor nista sestavni del standarda
- Povsod, kjer je v besedilu standarda simbol *, je to dodani slovenski izraz, ki ne spreminja tehnične vsebine standarda
- Mednarodni standard ISO 3406:1975, Tobacco and tobacco products - Expression of analytical test results, naveden v izvorniku ISO 10185:1993 v poglavju 1.15 Izrazi, povezani z izražanjem rezultatov, je od leta 1995 umaknjen standard
- Mednarodni standard ISO 3612:1977, Tobacco and tobacco products - Cigarettes - Determination of rate of free combustion, naveden v izvorniku ISO 10185:1993 v poglavju 1.4 Izgorevanje, je od leta 1995 umaknjen standard
- Mednarodni standard ISO 7210:1983, Dimni stroji za tobak in tobačne proizvode - Nerutinske preskusne metode, naveden v izvorniku ISO 10185:1993 v poglavjih 1.6 Mrtva prostornina, 1.13 Razlika v tlaku, 1.14 Vlek cigarete, 1.21 Dim in 1.22 Kajenje, že zamenjuje slovenski standard:
SIST ISO 7210:1998, Rutinski analizni cigaretni dimni stroj - Dodatne preskusne metode
- Mednarodni standard ISO 8454:1987, Cigarette - Določevanje ogljikovega monoksida v plinski fazi dima (Metoda NDIR), naveden v izvorniku ISO 10185:1993 v poglavjih 1.14 Vlek cigarete in 1.21 Dim, že zamenjuje slovenski standard:
SIST ISO 8454:1998, Cigarette - Določevanje ogljikovega monoksida v plinski fazi cigaretnega dima - Metoda NDIR

VSEBINA	Stran
Namen standarda.....	5
1 Definicije iz mednarodnih standardov o tobaku in tobačnih proizvodih	6
1.1 Okolje	6
1.2 Ogorek	6
1.3 Cigarete.....	6
1.4 Izgorevanje.....	6
1.5 Pogoji okolja.....	7
1.6 Mrtva prostornina	7
1.7 Premer	7
1.8 Upornost vleka cigarete ali filterske palčke.....	8
1.9 Standardna smer toka.....	8
1.10 Suhi delci.....	8
1.11 Vsebnost ostankov ditiokarbamatskih pesticidov.....	8
1.12 Zračna prepustnost cigaretnega papirja	8
1.13 Razlika v tlaku	9
1.14 Vlek cigarete	9
1.15 Izrazi, povezani z izražanjem rezultatov	10
1.16 Zadrževalni indeks (koeficient absorpcije)	10
1.17 Tobačni vzorec.....	12
1.18 Vzorčenje tobaka	12
1.19 Vzorčenje cigaret	13
1.20 Silikat.....	14
1.21 Dim.....	14
1.22 Kajenje	15
1.23 Stroj za kajenje.....	15
1.24 Tobak	16
2 Izrazi, povezani z orientalskim tobakom	17
2.1 Velikost lista	17
2.2 Dolžina lista.....	17
2.3 Širina lista.....	17
2.4 Listni pecelj	17
2.5 Sedeč list.....	17
2.6 Diametrično razmerje	17
2.7 Osrednja razdalja	17
2.8 Koeficient ovalnosti	17
2.9 Kot konice	17
2.10 Žetev	17
2.11 Izrazi, povezani s predelavo in skladiščenjem	17
2.12 Oblika listnih ploskev.....	18
Dodatek A	19
Abecedni seznam slovenskih izrazov	23

Tobak in tobačni proizvodi - Slovar

Namen standarda

Mednarodni standard navaja izraze in definicije, ki se uporabljajo v proizvodnji, predelavi in pri preskušanju tobaka in tobačnih proizvodov.

V prvem poglavju so vse definicije iz mednarodnih standardov o tobaku in tobačnih proizvodih.

OPOMBA: V nekaterih primerih je bilo besedilo definicij uredniško popravljeno.

V drugem poglavju so izrazi in definicije, ki veljajo posebej za orientalski tobak.

V dodatku A je seznam (brez definicij) ustreznih angleških in francoskih izrazov za naslednja področja:

- tobačni listi
- fizikalne meritve cigaret, filterskih palčic in rezanca
- kemična analiza tobaka in tobačnih proizvodov

1 Definicije iz mednarodnih standardov o tobaku in tobačnih proizvodih

1.1 Okolje: Pogoji okolja, definirani z enim ali več parametrov:

- temperatura
- relativna vlaga
- tlak

(ISO 558:1980)

1.1.1 Kondicionirno okolje: Okolje, v katerem se hrani vzorec ali testiranec pred testom. Zanj so značilne specifične vrednosti enega ali več parametrov temperature, relativne vlage in tlaka, ki za določen čas obdržijo predpisane tolerance.

(ISO 558:1980)

1.1.2 Referenčno okolje: Dogovorjeno okolje, na katerega se lahko popravijo testni rezultati, ki so bili dobljeni v drugih okoljih, če so iz dobljenih podatkov na voljo ustrezni korelacijski faktorji.

(ISO 558:1980)

1.1.3 Testno okolje: Okolje, v katerega se da vzorec ali testiranec med testom. Zanj so značilne specifične vrednosti enega ali več parametrov temperature, relativne vlage in tlaka znotraj predpisanih toleranc.

(ISO 558:1980)

1.2 Ogorek: Dolžina nezgorele cigarete, ki ostane v trenutku, ko se kajenje konča.

(ISO 3308:1991)

1.3 Cigarete

1.3.1 Cigaretetni del: Del vzorca, ki je pri cigareti namenjen za prižig.

(ISO 6565: 1983)

1.3.2 Filtrski del: Del, ki je nasproti cigaretnemu.

(ISO 6565:1983)

1.4 Izgorevanje

1.4.1 Hitrost izgorevanja (cigarete): Hitrost, s katero gori masa tobaka v cigareti med prostim izgorevanjem, izražena v miligramih na minuto.

(ISO 3612:1977)

1.4.2 Prosto izgorevanje (cigarete): Izgorevanje brez potegov zraka skozi cigareto.

(ISO 3612:1977)

1.4.3 Stopnja prostega izgorevanja (cigarete): Stopnja izgubljanja mase cigarete med prostim izgorevanjem, izražena v miligramih na minuto.

(ISO 3612:1977)

1.4.4 Izguba pri izgorevanju (cigarete): Razmerje med maso cigarete med prostim izgorevanjem in med maso pred začetkom gorjenja, izraženo v odstotkih.

(ISO 3612:1977)

1.4.5 Hitrost prostega izgorevanja (cigarete): Povprečna hitrost, s katero se vodilni rob gorenja pomika vzdolž cigarete med prostim izgorevanjem, izražena v milimetrih na minuto.

(ISO 3612:1977)

1.5 Pogoji okolja: Vsi spremenljivi parametri, ki fizikalno določajo pogoje v prostoru in okolju, kjer se analizira kajenje.

(ISO 3308:1991)

1.6 Mrtva prostornina

1.6.1 Mrtva prostornina: Prostornina, ki nastane med ogorkom cigarete in sesalnim delom.

(ISO 3308:1991)

1.6.2 Skupna mrtva prostornina: Prostornina, ki nastane med ogorkom cigarete in virom sesanja.

(ISO 7210:1983)

1.7 Premer

1.7.1 Nominalni premer cigarete ali filtra: Premer valjaste kovinske merilne palice v milimetrih, zbrušene na natančnost $\pm 0,005$ mm, ki prikazuje v isti merilni glavi isti tlak (vodna višina h) kot cigareta ali filter, ki se meri.

OPOMBA: V skladu s konvencijo je sprejemljivo, da dobljeni podatki definirajo nominalni premer cigaret ali filtrov, ki morda niso popolnoma okrogle oblike.

(ISO 2971:1987)

1.7.2 Nominalni premer merilne glave (D_n): Premer kovinske merilne palice v milimetrih, zbrušene na natančnost $\pm 0,005$ mm, s katero se opravljajo meritve v sredini merilnega področja. To področje je najbolj občutljivo.

(ISO 2971:1987)

1.8 Upornost vleka cigarete ali fitterske palčke: Razlika v stalnem tlaku med obema koncema vzorca, ko teče skozenj zračni tok pri konstantnih pogojih, pri katerih je izmerjen prostorninski tok (pri standardnih pogojih) na izhodu 17,5 ml/s.

OPOMBA: Ta definicija velja le za cigaretno in filtrsko palčko. V primeru pnevmatičnega sistema kadilne aparature se ta razlika v stalnem pritisku označi kot "padec tlaka", da ne pride do zmede.

(ISO 6565:1983)

1.9 Standardna smer toka: Smer od vhodnega cigaretnega dela proti izhodnemu, filtrskemu.

OPOMBA: V primeru filtrske palčke sta vhodni in izhodni del definirana s smerjo toka.

(ISO 6565:1983)

1.10 Suhi delci

1.10.1 Suhi delci snovi; suh dimni kondenzat: Suhe snovi po odvzemu vode, izražene v miligramih na cigareto (mg/cig.).

(ISO 4387:1991)

1.10.2 Breznikotinske suhe snovi; breznikotinski suh dimni kondenzat: Suhe snovi po odvzemu nikotina, izražene v miligramih na cigareto (mg/cig.).

(ISO 4387:1991)

1.10.3 Suhe snovi; surov dimni kondenzat: Tisti del glavnega dimnega toka, ki se ulovi v lovilec dima, izražen v miligramih na cigareto (mg/cig.).

(ISO 4387:1991)

1.11 Vsebnost ostankov ditiokarbamatskih pesticidov: Količina ogljikovega disulfida v miligramih na kilogram vzorca, določena po specificirani metodi.

OPOMBA: Če je potrebno in če je poznana vrsta prisotnega ditiokarbamatskega pesticida v vzorcu, se lahko s pomočjo ustreznega faktorja dodatno izrazi vsebnost ostankov ditiokarbamatskih disulfidov kot ditiokarbamat.

(ISO 6466:1983)

1.12 Zračna prepustnost cigaretnega papirja: Razmerje med zračnim tokom (prostornina na časovno enoto) na enoto površine testiranca in razliko v tlaku testiranca. Izraža se v kubičnih centimetrih na minuto na kvadratni centimeter in na kilopaskal.

(ISO 2965:1979)

1.13 Razlika v tlaku

1.13.1 Razlika v tlaku: Razlika v stalnem tlaku med dvema točkama pneumatskega tokokroga kadilne aparature, skozi katerega teče zrak s stalno stopnjo pretoka 17,5 ml/s.

OPOMBA: Izraz **upornost vleka** ima zelo podoben pomen. Da ne pride do zmede, se uporablja izraz **upornost vleka** za cigarete in filtrske palčke, medtem ko se **razlika v tlaku** po analogiji uporablja za pneumatsko kroženje zraka v aparaturi za kajenje.

(ISO 3308:1991)

1.13.2 Razlika v tlaku aparature za kajenje: Razlika v statičnem tlaku med dvema točkama aparature za kajenje, med katerima teče zračni tok s stalnim pretokom 17,5 ml/s.

(ISO 7210:1983)

1.14 Vlek cigarete

1.14.1 Čistilni vlek: Vsak vlek po tem, ko je cigareta ugasnjena ali odstranjena iz držala.

(ISO 4387:1991)

(ISO 8454:1987)

1.14.2 Trajanje vleka: Čas med katerim je vstopna odprtina povezana s sesalnim mehanizmom.

(ISO 3308:1991)

1.14.3 Frekvenca vlekov: Število vlekov v določenem času.

(ISO 3308:1991)

1.14.4 Število vlekov: Število vlekov, ki so potrebni, da se cigareta pokadi do določene dolžine ogorka.

(ISO 3308:1991)

1.14.5 Profil vleka: Pretok, merjen neposredno za ogorkom cigarete in grafično prikazan kot časovna funkcija.

(ISO 3308:1991)

(ISO 7210:1983)

1.14.6 Zaključek vleka: Konec povezave med vstopno odprtino in sesalnim mehanizmom.

(ISO 3308:1991)

1.14.7 Prostornina vleka: Prostornina, ki zapusti cigaretni ogorek in gre skozi dimni lovilec.

(ISO 3308:1991)

1.15 Izrazi, povezani z izražanjem rezultatov

1.15.1 Osnova izražanja rezultatov

Rezultate testov katerekoli dogovorjene metode je treba objavljati kot odstotek mase brezvodnega vzorca in, če se zahteva večja natančnost mase brezvodnega vzorca in kremenca.

(ISO 3406:1975)

1.15.2 Način izražanja rezultatov

1.15.2.1 Pri vzorcih, pri katerih se ugotovi, da je izračunani odstotek manjši od 0,01 %, se izrazi rezultat v miligramih na kilogram (deli na milijon ali podobna osnova), ki je najbližji 1 ali 0,1 ppm glede na natančnost metode.

1.15.2.2 Pri vzorcih, kjer se ugotovi, da je izračunani odstotek večji od 0,01 %, vendar manj kot 5,0 %, se izrazi rezultat, ki je najbližji 0,1 % ali 0,01 % glede na natančnost metode.

1.15.2.3 Pri vzorcih, kjer je izračunani odstotek večji od 5,0 %, je treba izraziti rezultat, ki je najbližji 0,1 %.

(ISO 3406:1975)

1.15.3 Natančnost metode

Predpostavlja se, da je testna metoda dovolj natančna, da omogoča pridobitev rezultatov znotraj ožjih meja kot natančnost s katero se izražajo rezultati.

(ISO 3406:1975)

1.15.4 Standardni odklon in interval zaupanja

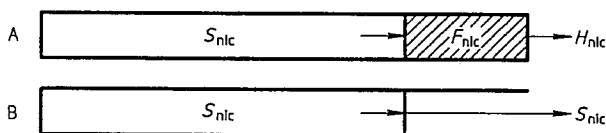
Vse rezultate mora spremljati podatek o standardnem odklonu in intervalu zaupanja za srednjo vrednost.

(ISO 3406:1975)

1.16 Zadrževalni indeks (koeficient absorpcije)*

1.16.1 Alkaloidni zadrževalni indeks (koeficient absorpcije)* cigaretne filtra: Razmerje (R_{nic}) alkaloidov, ki jih zadrži filter, izraženo kot odstotek mase:

$$R_{nic} = \frac{F_{nic}}{S_{nic}} \times 100$$

Slika 1